

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- (voor)ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de controle van het uittreksel uit het strafregister in het jeugdwerk
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

De Vlaamse Regering keurde op 3 juni 2022 een decreet goed dat bepaalde organisaties verplicht om bij de aanstelling van nieuwe medewerkers die op structurele basis rechtstreeks contact hebben met minderjarigen, een uittreksel uit het strafregister te controleren. Dit decreet is van toepassing op medewerkers, inclusief vrijwilligers, en trad in werking op 1 februari 2023. Het decreet van 3 juni 2022 liet toe dat de Vlaamse Regering, onder een proportionaliteits- en redelijkheidstoets, uitzonderingen op de controleplicht invoerde voor vrijwilligers. Daarvan werd onder meer gebruik gemaakt in het jeugdwerk. Naar aanleiding van een evaluatie werd een wijzigingsdecreet voorbereid, dat de bescherming van minderjarigen verder versterkt en de regeling verduidelijkt. Daarbij wordt de bestaande uitzonderingsmogelijkheid voor vrijwilligers beperkt. Zo kunnen vrijwilligers enkel nog van de controleplicht worden uitgezonderd wanneer zij bij hun aanstelling jonger zijn dan twintig jaar. Enkel voor vrijwilligers die jonger zijn dan twintig jaar kan de Vlaamse Regering een uitzondering voorzien.

Daarnaast bepaalt het wijzigingsdecreet dat de Vlaamse Regering derde organisaties kan aanduiden waaraan de aanstellende organisaties de controle kunnen uitbesteden of daarbij advies kunnen verlenen.

Met dit voorontwerp van besluit wordt hieraan uitvoering gegeven voor het beleidsveld Jeugd, door enerzijds de derde organisaties te bepalen en anderzijds de uitzondering voor vrijwilligers jonger dan twintig jaar binnen het jeugdwerk te concretiseren. Het wijzigingsdecreet gaat in voege op 1 januari 2027.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Voorliggend besluit heeft betrekking op het beleidsveld Jeugd.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies met nummer 2026/204. werd verleend op 17 juni 2026.

De Inspectie van Financiën verleende gunstig advies op 1 juni 2026. De Inspectie bevestigt dat er geen budgettaire impact voorkomt uit het voorontwerp van besluit. Bijgevolg is er in uitvoering van art. 31, §2, 2° van het BVR VCO geen begrotingsakkoord vereist.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister te controleren voor bepaalde medewerkers verplicht organisaties die activiteiten aanbieden met betrekking tot minderjarigen om bij de aanstelling van medewerkers die op structurele basis rechtstreeks contact hebben met minderjarigen, een controle uit te voeren van het uittreksel uit het strafregister.

Deze verplichting geldt voor alle medewerkers, inclusief vrijwilligers. Voor vrijwilligers werd evenwel een mogelijkheid voorzien voor de Vlaamse Regering om een uitzondering op de controleplicht te bepalen. Naar aanleiding van de evaluatie van het decreet werd evenwel vastgesteld dat een verdere uitbreiding en tegelijk een meer werkbare en proportionele toepassing van deze verplichting noodzakelijk is.

Met het wijzigingsdecreet wordt de controleverplichting uitgebreid tot alle vrijwilligers, ook in het jeugdwerk. Tegelijk voorziet het wijzigingsdecreet in een delegatie aan de Vlaamse Regering om een uitzondering te voorzien voor vrijwilligers die jonger zijn dan twintig jaar op het ogenblik van hun aanstelling. Deze uitzondering is verantwoord in het licht van het proportionaliteitsbeginsel en het recht op privéleven. Voor vrijwilligers jonger dan twintig jaar is de kans immers groot dat het uittreksel uit het strafregister blanco zal zijn, aangezien sancties opgelegd aan minderjarigen in de meeste gevallen niet worden opgenomen in het uittreksel. Bovendien zijn in sectoren zoals het jeugdwerk relatief veel jonge vrijwilligers actief, waardoor de administratieve belasting voor organisaties niet in verhouding wordt geacht tot de bijkomende bescherming die een systematische controle voor deze doelgroep zou opleveren. Deze uitzondering op de controleverplichting doet geen afbreuk aan de mogelijkheid die de organisaties behouden om de controle te doen.

Daarnaast voorziet het wijzigingsdecreet expliciet dat de aanstellende organisatie de mogelijkheid heeft om de controle van het uittreksel uit het strafregister uit te besteden aan een derde organisatie of om hierover advies in te winnen bij een derde organisatie. Deze derde organisaties worden aangeduid door de Vlaamse Regering, die ook de nadere regels en modaliteiten bepaalt. Deze regeling komt tegemoet aan de vaststelling dat de beoordeling van uittreksels uit het strafregister, inzonderheid wanneer deze niet blanco zijn, voor organisaties een complexe en gevoelige afweging inhoudt. Door te voorzien in de mogelijkheid om beroep te doen op derden met specifieke expertise, wordt een meer zorgvuldige en uniforme toepassing van de regelgeving mogelijk gemaakt, en worden organisaties ondersteund in het opnemen van hun verantwoordelijkheid inzake de bescherming van minderjarigen.

In uitvoering van deze decretale bepalingen heeft dit besluit betrekking op het beleidsveld jeugd. Het concretiseert enerzijds de uitzondering voor vrijwilligers jonger dan twintig jaar binnen het jeugdwerk en anderzijds de aanduiding van de derde organisaties die kunnen instaan voor de controle van het uittreksel uit het strafregister of advies daarover kunnen verlenen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

ARTIKEL 2.

Dit artikel geeft uitvoering aan de mogelijkheid, voorzien in het wijzigingsdecreet, voor organisaties in het jeugdwerk om de controle van het uittreksel uit het strafregister uit te besteden of hierover advies in te winnen bij een derde organisatie

Concreet bepaalt het artikel dat deze ondersteuning kan worden opgenomen door, maar dit vormt geen verlichting voor deze organisatie om deze rol effectief op te nemen:

- Erkende jeugdwerkorganisaties,
- Gemeenten.

Hiermee wordt beoogd om organisaties in het jeugdwerk, die niet steeds over de nodige expertise of draagkracht beschikken om een complexe beoordeling van het uittreksel uit het strafregister te maken, te ondersteunen. Tegelijk draagt dit bij tot een meer uniforme en zorgvuldige toepassing van de regelgeving, met behoud van de verantwoordelijkheid van de aanstellende organisatie. De aanstellende organisatie neemt de beslissing tot aanstelling van een medewerker. Het inwinnen van advies of het laten uitvoeren van de controle door een derde organisatie doet geen afbreuk aan het feit dat de aanstellende organisatie de finale beslissing neemt tot mogelijke aanstelling van een medewerker.

ARTIKEL 3.

Dit artikel concretiseert de mogelijkheid, voorzien in het wijzigingsdecreet, om een uitzondering te maken op de controleverplichting voor vrijwilligers jonger dan twintig jaar in het jeugdwerk.

Het bepaalt dat organisaties waarvan de hoofdactiviteit betrekking heeft op het jeugdwerk geen uittreksel uit het strafregister moeten opvragen en controleren bij de aanstelling van medewerkers jonger dan twintig jaar die als vrijwilliger actief zijn.

Deze uitzondering beoogt een proportionele toepassing van de regelgeving, rekening houdend met de specifieke context van het jeugdwerk, waarin jonge vrijwilligers een belangrijke rol opnemen. Ze vermijdt een disproportionele administratieve belasting van een dergelijke controle voor deze leeftijdsgroep.

ARTIKEL 5.

Dit artikel voorziet dat de administratie, in dit geval het departement Cultuur, Jeugd Media in samenwerking met de jeugdwerksector, het reeds bestaande draaiboek actualiseert en ter beschikking stelt ter ondersteuning van de toepassing van dit besluit. Het draaiboek wordt daarbij afgestemd op de wijzigingen inzake de modaliteiten van de controle van het uittreksel uit het strafregister die voortvloeien uit het decreet tot wijziging van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wat de modaliteiten van de controle, alsook op de wijzigingen die bij dit besluit worden doorgevoerd. Het draaiboek heeft als doel om de bepalingen van dit besluit op een duidelijke, praktische en uniforme manier te vertalen naar de dagelijkse werking van organisaties in het jeugdwerk.

Het draaiboek heeft een ondersteunend en niet-normatief karakter en doet geen afbreuk aan de verantwoordelijkheden van de betrokken organisaties, maar biedt hen concrete handvatten en

richtlijnen voor de uitvoering.

De overige artikelen behoeven geen verdere toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De beslissing heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid.

B. ESR-TOETS

Er is geen impact op het ESR-vorderingensaldo.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen directe of concrete weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op het personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de ontvangsten, de investeringen of de schuld.

Een indirecte weerslag voor de lokale besturen kan er in bestaan dat het aantal aanvragen tot adviesverlening of uitvoering van controle toeneemt, gelet op de voorziene mogelijkheid hiertoe voor organisaties waarvan de hoofdactiviteit betrekking heeft op het jeugdwerk.

4. VERDER TRAJECT

Na principiële goedkeuring zal dit voorontwerp van besluit voor advies worden voorgelegd aan de Vlaamse Jeugdraad en aan de Strategische Adviesraad Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC).

Als de adviezen geen aanleiding geven tot aanpassingen, zal meteen worden overgegaan tot een adviesvraag aan de Raad van State.

Vervolgens zal het ontwerp van besluit aan de Vlaamse Regering worden overgemaakt voor definitieve goedkeuring, met de bedoeling dat het besluit gelijktijdig met het wijzigingsdecreet in werking kan treden.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering;
- 2° de Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van De Vlaamse Jeugdraad, de SARC en de VVSG in te winnen;
- 3° de Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd te machtigen te beoordelen of voornoemde adviezen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;
- 4° de Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat Toerisme en Jeugd,

Hans Bonte